

Accountantsverslag

Gemeente Waddinxveen
Boekjaar 2019

Aan de gemeenteraad van de
Gemeente Waddinxveen

Den Haag, 4 juni 2020

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2019 van de gemeente Waddinxveen te controleren. Dit accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening van gemeente Waddinxveen.

In dit verslag lichten wij toe welke overwegingen plaats hebben gevonden bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de werkzaamheden die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening over boekjaar 2019 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken ten aanzien van getrouwheid. Met betrekking tot rechtmatigheid zijn wij voornemens een controleverklaring met beperking af te geven. Deze beperking hangt samen met de door ons geconstateerde onrechtmatigheden, die met name het gevolg zijn van het niet naleven van Europese Aanbestedingsregelgeving.

De bevindingen in dit verslag doen, anders dan de hierboven genoemde beperking, geen afbreuk aan ons oordeel over de jaarrekening.

De opgestelde programmarekening legt ons inziens op een duidelijke manier verantwoording af over de ontwikkelingen in het boekjaar. Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Waddinxveen voor de samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend.

drs. M.J. de Graaf RA
Partner

Inhouds- opgave

Bestuurlijke samenvatting	4.
Opdracht, scope en uitkomsten	7.
Ontwikkelingen in de cijfers	11.
Controlebevindingen	16.
Bevindingen interne beheersing	29.
Overige onderwerpen	32.

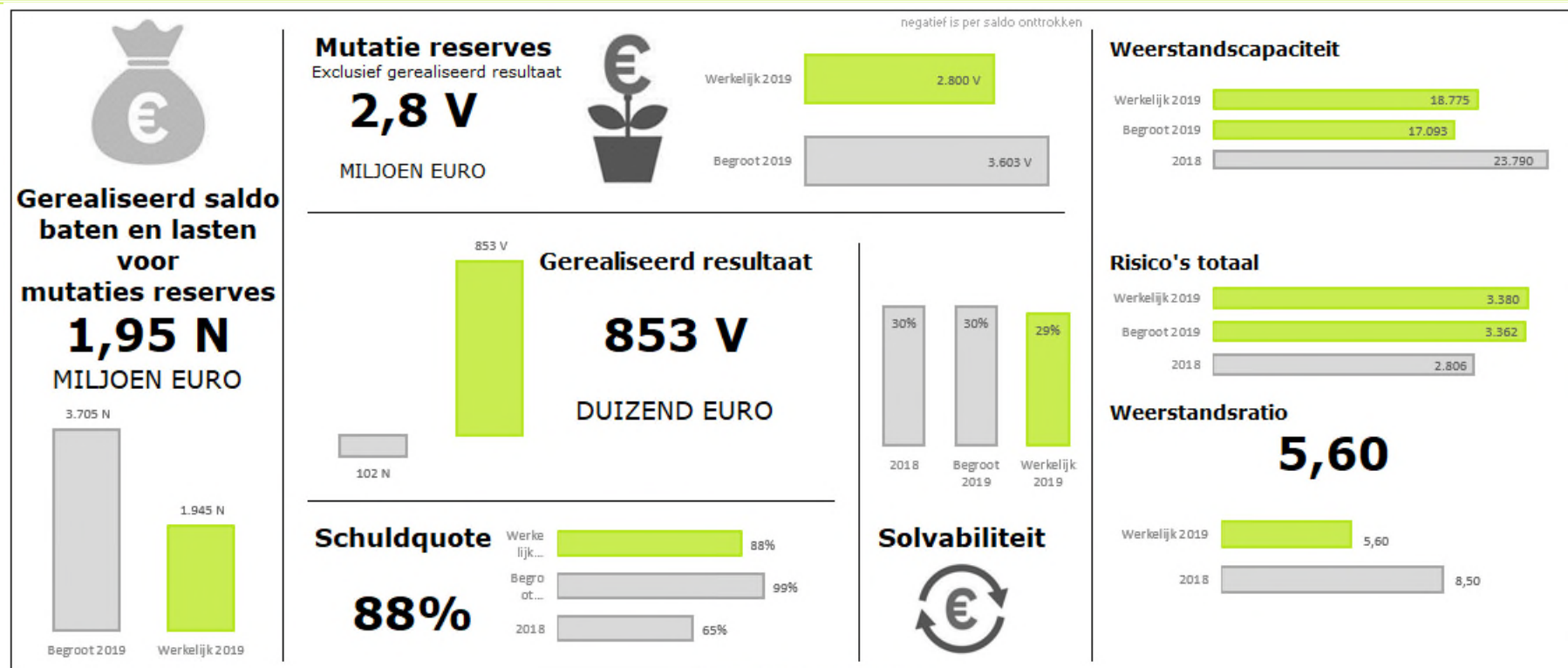
Bijlagen

Bijlage A – Sisa	37.
Bijlage B – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden	38.
Bijlage C – Geconstateerde controleverschillen	39.
Bijlage D – Controleaanpak	40.
Bijlage E – Onafhankelijkheid	41.

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

1. Bestuurlijke samenvatting

- Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening over boekjaar 2019 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken ten aanzien van getrouwheid. Met betrekking tot rechtmatigheid zijn wij voornemens een controleverklaring met beperking af te geven. Deze beperking hangt samen met de door ons geconstateerde onrechtmatigheden, die met name het gevolg zijn van het niet naleven van Europese Aanbestedingsregelgeving.
- De financiële positie van de gemeente is solide. De kengetallen van de gemeente vallen op basis van de VNG-normering in de laagste risico categorieën.
- Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2019.
- De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht.
- Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geconstateerd dat er onrechtmatigheden voor een bedrag van € 1,4 miljoen aanwezig zijn, met name als gevolg van het niet naleven van Europese aanbestedingsregelgeving.
- Uit onze controle blijken geen (resterende) ongecorrigeerde fouten.
- Wij hebben ten aanzien van de onzekerheden een totaalbedrag aan onzekerheden geconstateerd van circa € 1.6 miljoen, dit hangt voornamelijk samen met de geconstateerde onzekerheden in het sociaal domein € 1,4 miljoen en daarnaast met een onzekerheid in de opgenomen voorziening grondbank van circa € 0,2 miljoen.
- Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.
- Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2019 in overeenstemming is met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2019 van de gemeente Waddinxveen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.1 Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2019. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend voor onze controle:

- ❑ Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- ❑ Uw verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Waddinxveen (controleverordening op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- ❑ De door u vastgestelde controleverordening alsmede het normenkader 2019 zoals dat aan u ter kennisgeving is voorgelegd.

Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2019 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

2.2 Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 869.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Grondslag		Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 869.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 2.607.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 43.000

Uit onze controle blijken geen ongecorrigeerde fouten. Wel zijn er onzekerheden naar voren gekomen die betrekking hebben op het sociaal domein en de voorzieningen. Daarnaast hebben wij onrechtmatigheden geconstateerd die betrekking hebben op het niet naleven van Europese Aanbestedingsregelgeving.

2.3 Strekking controleverklaring

Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening over boekjaar 2019 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken ten aanzien van getrouwheid. Met betrekking tot rechtmatigheid zijn wij voornemens een controleverklaring met beperking af te geven. Deze beperking hangt samen met de door ons geconstateerde onrechtmatigheden, die met name het gevolg zijn van het niet naleven van Europese Aanbestedingsregelgeving. Een nadere toelichting hieromtrent is opgenomen in paragraaf 4.2 van dit verslag.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.4 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd. Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen en de consistente toepassing daarvan vastgesteld. In dit kader komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen, schattingen, beoordeling onzekerheden en bijzondere transacties.

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. In het verslagjaar 2019 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

2.5 Gebeurtenissen na balansdatum

In de jaarrekening en het jaarverslag is een beschrijving opgenomen van de impact van de Corona-crisis op de gemeente Waddinxveen. Deze toelichting geeft inzicht in de belangrijkste risico's voor de gemeente die samenhangen met de corona-crisis. Wij zijn van mening dat de opgenomen toelichting toereikend is voor het inzicht van de gebruiker.

2.6 Jaarverslag en overige gegevens

De jaarstukken 2019 bestaan uit “het jaarverslag” en “de jaarrekening”. De programmarekening en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2019 is opgenomen.

Conform de gewijzigde wetgeving voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiële afwijkingen gesignaleerd.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.7 Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het college. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Gemaakte schatting	2019	2018
Waardering van uw (im)materiële vaste activa	●	●
<u>Toelichting:</u> Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de (im)materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw (im)materiële vaste activa .		
Waardering van uw financiële vaste activa	●	●
<u>Toelichting:</u> De gemaakte schattingen met betrekking tot de financiële vaste activa zijn evenwichtig. Wij hebben geen controleverschillen geconstateerd met betrekking tot deze posten.		
Waardering van uw grondexploitatie	●	●
<u>Toelichting:</u> Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitatie een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw grondexploitatie. Voor een uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar paragraaf "waardering van de grondexploitatie" van dit accountantsverslag		

Gemaakte schatting	2019	2018
Overlopende activa en passiva	●	●
<u>Toelichting:</u> De gemaakte schattingen met betrekking tot de overlopende activa en passiva zijn evenwichtig. Wij hebben geen controleverschillen geconstateerd met betrekking tot deze posten.		
Nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen	●	●
<u>Toelichting:</u> Wij kunnen ons vinden in de gemaakte schattingen ten aanzien van de nauwkeurigheid en de waardering van de voorzieningen. Wij hebben geen controleverschillen geconstateerd met betrekking tot deze post. Wel is een onzekerheid opgenomen met betrekking tot de Grondbank RZG. Deze onzekerheid is nader toegelicht onder: Zie paragraaf 4.4.		

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

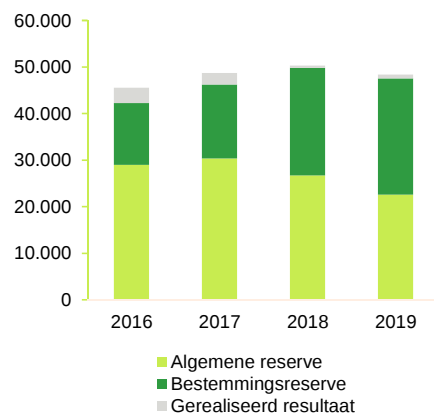
Ontwikkelingen in de jaarcijfers

3. Ontwikkelingen in de cijfers

3.1 Het eigen vermogen van uw gemeente neemt af

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2019 volgens de jaarrekening € 48,4 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

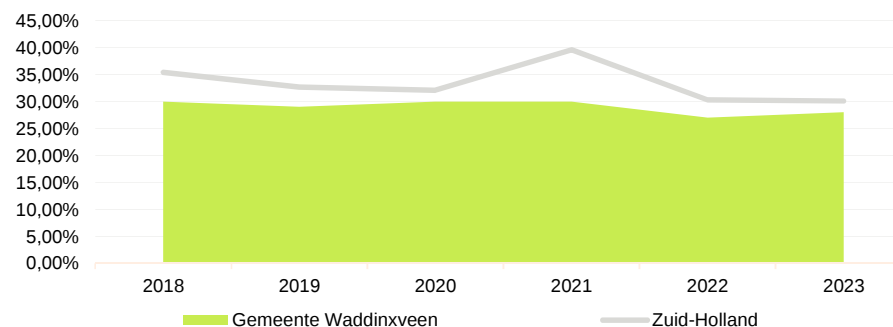

Per saldo is gedurende 2019 € 2,0 miljoen onttrokken aan de reserves. Het saldo van de bestemmingsreserves is ten opzichte van voorgaand jaar toegenomen met € 1,8 miljoen. Daarnaast is er in het jaar per saldo € 4,7 miljoen onttrokken aan de algemene reserve. Het nog te bestemmen resultaat 2019 bedraagt ca. € 0,9 miljoen voordelig.

De solvabiliteit van uw gemeente gaat (licht) dalen

De solvabiliteit van uw gemeente geeft een beeld van de mate waarin uw gemeente op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw solvabiliteit gedurende de laatste jaren en de komende vier jaar (op basis van de meerjarenbegroting 2020) weergegeven. Hieruit blijkt dat de solvabiliteit van de gemeente licht zal gaan dalen.

Grafiek ontwikkeling solvabiliteit

De solvabiliteit per 31 december 2019 is 29%. Hiermee is deze nagenoeg gelijk aan het niveau van de begroting 2020. Uit de begrote solvabiliteit voor de periode tot en met 2023 blijkt dat de gemeente zich structureel in de categorie neutraal risico (tussen de 20% en 50% solvabiliteit) van de VNG-normering begeeft.

3. Ontwikkelingen in de cijfers

3.2 Resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat over het jaar 2019 bedraagt ca. € 0,9 miljoen voordelig en is daarmee € 1,0 miljoen voordelig ten opzichte van het begroot resultaat van € 0,1 miljoen nadelig. Hieronder hebben wij de verschillen tussen de gewijzigde begroting en realisatie weergegeven.

Bedragen (x € 1.000)	Gewijzigde Begroting	Jaarrekening	Vershil
Totale lasten	84.698 N	84.260 N	438 V
Totale baten	80.993 V	82.315 V	1.322 V
Totaal saldo van baten en lasten	3.705 N	1.945 N	1.760 V
Mutatie in de reserves	3.603 V	2.798 V	805 N
Gerealiseerd resultaat	102 N	853 V	955 V

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn uitgebreid toegelicht in de jaarrekening. De opvallende posten welke leiden tot het gerealiseerde resultaat zijn hiernaast weergegeven.

Wij constateren dat er in de laatste periode van het jaar belangrijke voordelige verschillen zijn ten opzichte van de laatste bestuursrapportage. Uit de aard van de posten zien wij dat dit vooral posten zijn waarvan de uitkomst pas aan het einde van het jaar bekend is.

Afwijking (x € 1.000)	Voordelig	Nadelig
1. Hogere algemene uitkering	474	
2. Personeelskosten (capaciteit)	330	
3. Vrijval voorziening onderhoud gebouwen (zie paragraaf 4.4)	255	
4. Wegen	117	
5. OZB areaal uitbreiding	113	
6. Bovenwettelijke WW-uitkering	96	
7. Wmo vervoer	71	
8. Duurzaamheid/Milieubeheer	60	
9. Aanvullende lasten Sociaal domein (zie paragraaf 4.2)		73
10. Extra dotatie voorziening onderhoud openbare ruimte (zie paragraaf 4.4)		210
11. Extra storting voorziening wethouders		447
Overige kleine afwijkingen	169	
Totaal	1.685	730
Rekeningresultaat (verschil)	955	

3. Ontwikkelingen in de cijfers

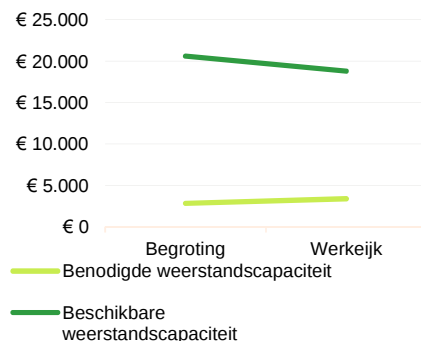
3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2019 is gevoerd.

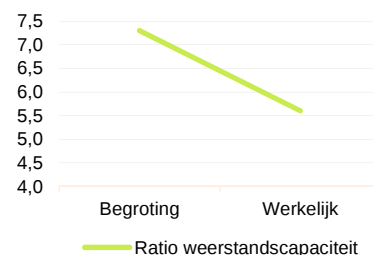
De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt, inclusief het voorstel tot resultaatbestemming € 18,8 miljoen (begroting 2019: € 20,6 miljoen). De weerstandscapaciteit is circa € 1,8 miljoen lager dan begroot. Dit hangt samen met het negatieve resultaat van circa € 1,9 miljoen voor mutaties in reserves.

Uw gemeente heeft op basis van een risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van € 3,4 miljoen (begroting 2019: € 2,8 miljoen). De stijging van de benodigde weerstandscapaciteit is het gevolg van de opname het risico op hogere kosten binnen het sociaal domein. De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico's hebben betrekking op het sociaal domein en het grondbedrijf, voor deze risico's met betrekking tot het grondbedrijf is een reserve beschikbaar.

Grafiek weerstandscapaciteit 2019 (x 1.000)

Grafiek ratio weerstandscapaciteit 2019

Ontwikkeling weerstandsratio

Ondanks de daling van de beschikbare weerstandscapaciteit en stijging van de benodigde weerstandscapaciteit is de classificatie van de weerstandscapaciteit nog steeds als uitstekend aan te merken.

3.4 Financiering

In 2019 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende lening(en) afgesloten. Uw totale leningenportefeuille daalt met € 2,4 miljoen. De daling vloeit voornamelijk voort uit aflossingen van de lening BPD als gevolg van de verkopen aan de GEM Triangel.

Het gemiddelde rentepercentage wat u betaalt over uw langlopende schuld is in 2019 1,5% (begroot 1,5%).

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Waddinxveen zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering.

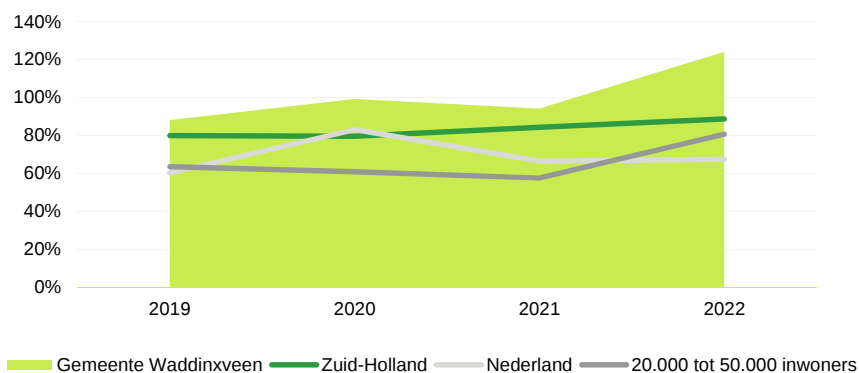
3. Ontwikkelingen in de cijfers

3.5 De schuldpositie van uw gemeente neemt toe

De schuldpositie van uw gemeente geeft een beeld van de mate waarin uw gemeente afhankelijk is van externe middelen bij het realiseren van haar doelstellingen. Ook geeft het inzicht in welk deel van de inkomsten van de gemeente gebruikt moet worden om de rente en aflossing van de schulden te kunnen betalen. De gecorrigeerde netto schuldquote is aangepast voor leningen die de gemeente 'doorleent' aan derden (zoals woningbouwverenigingen).

Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw schuldpositie gedurende het afgelopen jaar weergegeven. Daarnaast hebben wij op basis van uw meerjarenbegroting een doorkijk gegeven naar de ontwikkeling van uw schuldpositie voor de periode tot en met 2022. Hieruit blijkt dat de netto schuldpositie naar verwachting in de komende jaren gaat stijgen. De netto schuldpositie ligt licht boven het landelijk en regionaal gemiddelde. Echter, zal het naar verwachting stijgen tot ruim boven het landelijk en regionaal gemiddelde.

Grafiek ontwikkeling netto schuldpositie

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en boven 100% maatregelen te nemen de schuld af te bouwen. Uw gemeente voldoet ultimo 2019 nog aan die norm.

De schuldpositie neemt naar verwachting in 2022 toe als gevolg van de noodzaak tot het doen van investeringen die passen bij de groei van de gemeente. Vanaf 2023 is een daling naar 115% begroot. De schuldquote blijft daarmee onder de hoogste VNG-risicocategorie van 130%.

Controlebevindingen

4.1 Controlebevindingen - Grondexploitaties

Algemeen

De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

Ten opzichte van 1 januari 2019 is de boekwaarde van de post grondexploitatie (inclusief de onder de voorzieningen verantwoorde voorziening Sleutelkwartier) gedaald met € 5,3 miljoen. De daling van de boekwaarde per 31 december 2019 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2019
Boekwaarde per 1 januari	38.526
Investerings	5.445
Grondverkopen	-5.674
Bijdrage van derden	-700
Tussentijdse winstneming	1.428
Toevoeging verliesvoorziening	-3.590
Boekwaarde per 31 december	35.433
Opgenomen onder voorzieningen	-2.215
Boekwaarde per 31 december	33.218

Gehanteerde parameters

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Waddinxveen gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst. De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden samengevat:

Parameter	2019
Kostenstijging	●
Opbrengstenstijging	●
Rekenrente	●
Disconteringsvoet	●
Programmering	●
Verkoopprijzen	●
10-jaarstermijn	nvt

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 3% voor de eerst komende twee jaar, daarna 2,5%. Dit percentage ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren.

4.1 Controlebevindingen - Grondexploitaties

Opbrengstenstijging

In de grondexploitaties zijn verschillende verwachtingen omtrent opbrengststijging opgenomen. De verwachting varieert van 0% tot 2%. Hierbij is waar mogelijk aansluiting gezocht naar reeds afgesloten samenwerkings-/verkoopovereenkomsten. Voor grondexploitaties waarvoor nog geen samenwerkings-verkoopovereenkomst is gesloten is een opbrengstverwachting van 0% tot 2% gehanteerd.

Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig. Een belangrijk deel van de opbrengstenstijging ligt reeds vast in overeenkomsten met ontwikkelaars. Gezien de ontwikkelingen in de markt achten wij het van belang dit goed te blijven volgen.

Rekenrente

Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 1,5%. De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Waddinxveen. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%). De positieve grondexploitaties hebben een disconteringsvoet die gelijk is aan de rekenrente. Deze percentages zijn door de gemeente correct toegepast, waardoor wij deze parameter kwalificeren als evenwichtig.

Programmering/planning

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Waddinxveen. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar en is onder andere gebaseerd op de gerealiseerde afzet in de afgelopen boekjaren. Met name bij het project Coenecoop III blijven de ingerekende verkopen (twee kavels per jaar) nog achter bij de gerealiseerde verkopen. Hiervoor is een risico in de grondexploitatie opgenomen, waarmee het risico dat te vroeg winst wordt genomen afdoende is beperkt. Daarmee achten wij de opgenomen programmering evenwichtig.

Verkoopprijzen

De verkoopprijzen voor zowel woningen als bedrijven zijn niet significant gewijzigd. Een belangrijk deel van de verkoopprijzen ligt reeds vast door overeenkomsten met ontwikkelaars. Voor de nieuw geopende grondexploitatie Sleutelkwartier hebben wij vastgesteld dat de gehanteerde opbrengstwaarde gebaseerd is op residuele grondwaardeberekeningen. De uitgangspunten van deze berekeningen hebben wij gecontroleerd en als evenwichtig beoordeeld.

4.1 Controlebevindingen - Grondexploitaties

Ontwikkelingen per project

In de onderstaande toelichting zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de grondexploitaties in 2019 nader toegelicht.

Waardering	Toelichting grondexploitatie
	<i>Sleutelkwartier</i> De gemeenteraad heeft in 2019 de grondexploitatie Sleutelkwartier vastgesteld. Dit betreft een ontwikkeling van een aantal kavels in het gebied tussen de brug en het station. De grondexploitatie Sleutelkwartier is vastgesteld met een negatieve eindwaarde van € 5,4 miljoen. Per ultimo boekjaar is deze negatieve eindwaarde teruggebracht tot € 5,1 miljoen. Deze verbetering hangt met name samen met een verbetering in de opbrengstwaarde van de kavels als gevolg van de stijging van de waarde van woningen in 2019. Als gevolg van de fase waarin het Sleutelkwartier zich bevindt is er nog veel onduidelijk met betrekking tot de exacte kosten van de Civiele werkzaamheden. De huidige omvang is gebaseerd op algemene kengetallen. De verwachting is echter dat het opgenomen taakstellende budget toereikend zal zijn om de civiele werkzaamheden in het gebied uit te kunnen voeren. In 2020 zal hierover meer duidelijk worden. Wij hebben geconcludeerd dat de opgenomen schattingen ten aanzien van de verwachte toekomstige kosten en opbrengsten toereikend zijn onderbouwd.
	<i>GEM Triangel</i> De verkopen aan de GEM Triangel verlopen voorspoedig, dit is terug te zien in de gerealiseerde verkopen voor een bedrag van € 5,2 miljoen. Hiermee is het risicoprofiel van de grondexploitatie verder afgenomen. Als gevolg van de versnelling van de verkopen aan de GEM Triangel daalt het verwachte resultaat op eindwaarde van de GEM Triangel. De laatste grondlevering staat nu gepland voor 2023. Hiermee is de einddatum van de grondexploitatie met vier jaar naar beneden bijgesteld. Door de versnelling daalt de opbrengstindexatie met circa 2 miljoen. Hier tegenover staat een beperktere daling van de kostenindexatie, als gevolg van het feit dat er reeds meer kosten dan opbrengsten zijn gerealiseerd. Wij hebben vastgesteld dat de opgenomen schattingen ten aanzien van de verwachte toekomstige kosten en opbrengsten toereikend zijn onderbouwd. In 2019 is een winstname van € 1,2 miljoen verantwoord. Wij hebben vastgesteld dat deze tussentijdse winstneming nauwkeurig is berekend.

4.1 Controlebevindingen - Grondexploitaties

Ontwikkelingen per project

In de onderstaande toelichting zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de grondexploitaties in 2019 nader toegelicht.

Waardering	Toelichting grondexploitatie
	<i>Coenecoop III</i> De grondexploitatie Coenecoop III kent een lange doorlooptijd. De grondexploitatie heeft gedurende de kredietcrisis lange tijd (nagenoeg) stilgelegen. Inmiddels is in de afgelopen jaren een aantal kavels verkocht, waarvan de grootste in 2020 zal worden overgedragen. De kavels zijn gereed voor verkoop en de nog te maken kosten zijn beperkt tot de laatste werkzaamheden met betrekking tot het woonrijp maken van de nog te verkopen kavels. De gemeente gaat uit van twee verkopen per jaar. In de huidige markt lijkt dit een realistische inschatting. Een risico op vertraging is middels een afslag op de winstname verwerkt, waarmee ons inziens een realistische inschatting van de toekomstige afzet in de grondexploitatie is opgenomen. Wij concluderen dat de verantwoorde waardering van de grondexploitatie, inclusief de winstname, toereikend is onderbouwd en berekend.
	<i>Centrumplan</i> Met betrekking tot het Centrumplan is in 2019 de vergoeding van ASR ontvangen met betrekking tot het niet kunnen realiseren van de resterende woningen in fase 1a. Voor de ontwikkeling van fase 1B en fase 2 is de gemeente nog in onderhandeling met de betreffende contractpartijen. In 2019 is de voortgang van de grondexploitatie Centrum hierdoor beperkt. De gemeente is in afwachting van de marktpartijen voor nieuwe ontwikkelvoorstellen voor de betreffende fases. Vooralsnog zijn de in voorgaand jaar opgestelde residuele grondwaardeberekeningen voor beide fases aangehouden. De uitgangspunten die hierin opgenomen zijn, zijn ons inziens nog steeds redelijk.
	<i>'t Suyt</i> Alle kavels in 't Suyt zijn inmiddels verkocht. De grondexploitatie nadert zijn einde en bevat alleen nog kosten voor het woonrijp maken van de laatste verkochte kavels waarop de bouw van de woningen op dit moment gaande is. De schatting van de toekomstige kosten is in het boekjaar nader ingevuld, waarmee het te verwachten resultaat betrouwbaarder kan worden geschat. De winstname heeft op basis van de voortgang voor 97% plaatsgevonden, waarmee de cumulatieve winstname van 't Suyt: € 1,8 miljoen bedraagt.

4.2 Controlebevindingen - Rechtmatigheid

Algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole voeren wij werkzaamheden uit om vast te stellen of de bestedingen van de gemeente in het boekjaar rechtmatig hebben plaatsgevonden. Het uitgangspunt dat gehanteerd wordt door accountants bij de controle van rechtmatigheid is de Kadernota rechtmatigheid. Onze controle richt zich specifiek op een aantal gebieden in de jaarrekening waarin de risico's op onrechtmatigheden, die meetellen voor ons oordeel bij de jaarrekening, het hoogst is. Deze gebieden zijn: Europese aanbestedingen, investeringskredieten, begrotingsonrechtmatigheid en mutaties in reserves.

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidscontrole	Onrechtmatigheid
Europese aanbestedingen	1.323.000
Investeringskredieten	37.000
Begrotingsonrechtmatigheid	-
Mutaties in reserves	-
Totaal onrechtmatigheden	1.360.000

De bovenstaande geconstateerde onrechtmatigheden overschrijden de materialiteitsnorm van EUR 869.000. Bij de jaarrekening 2019 zal door de overschrijding van de materialiteit een oordeel met beperking voor rechtmatigheid wordt afgegeven.

De geconstateerde onrechtmatigheden zien met name toe op inkooptrajecten die reeds meerdere jaren geleden hebben plaatsgevonden en geven dus niet per definitie een oordeel over het huidige inkoopproces. Desondanks adviseren wij u te beoordelen of het inkoopproces voldoende waarborgen biedt om een rechtmatige aanbesteding te bewerkstelligen.

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2019 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkoop blijkt dat voor enkele gemeentelijke inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 1,3 miljoen niet de juiste procedure is gevolgd. Dit heeft betrekking op de volgende inkoop:

Europese aanbestedingen*	Onrechtmatigheid
Contract 1	908.000
Contract 2	221.000
Contract 3	127.000
Contract 4	67.000
Totaal onrechtmatigheden Europese aanbesteding	1.323.000

Contract 1

Met betrekking tot het contract is de opgenomen onrechtmatigheid gebaseerd op de bestedingen 2019 en de contractuele verplichtingen voor 2020. De gemeente is inmiddels een aanbesteding gestart. Het nieuwe contract gaat voor een belangrijk deel van de geleverde diensten naar verwachting in per 1 januari 2021.

Contract 2

Betreft doorlopende (verlengde) contracten uit eerdere jaren. De gemeente heeft bevestigd dat deze contracten in 2020 niet zijn verlengd.

Contract 3 en 4

De geconstateerde onrechtmatigheden zijn gebaseerd op de bestedingen 2019 en de nog resterende contractuele verplichting in 2020.

** Om te voorkomen dat crediteuren namen in openbare stukken herleidbaar zijn is in dit rapport gebruik gemaakt van nummering van de onrechtmatige contracten.*

4.2 Controlebevindingen - Rechtmatigheid

Investeringskredieten

Wij hebben geconstateerd dat in het boekjaar een overschrijding van de investeringskredieten heeft plaatsgevonden van € 37.000. Deze overschrijding heeft structurele invloed op de begroting in verband met de jaarlijks terugkerende kapitaallasten die samenhangen met de overschrijding. Om deze reden worden overschrijdingen van investeringskredieten als onrechtmatig verantwoord in het jaar van overschrijding.

Begrotingsonrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2019, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2019 van de Commissie BBV.

In de kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2019. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings-)rechtmatigheid.

Mutaties in de reserves

De mutaties in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen (€ 1.000)	Gewijzigde begroting	Jaarrekening	Verschil
Dotaties	6.546 N	4.649 N	1.897 V
Onttrekkingen	10.148 V	7.447 V	2.701 N
Saldo mutaties in de reserves	3.603 V	2.798 V	804 N

Aan de afwijkingen liggen raadsbesluiten ten grondslag inzake de gehanteerde systematiek. De rechtmatigheid is door ons vastgesteld. De afwijkingen zijn met name gelegen in het verschuiven van activiteiten in de tijd in het programma dorp in ontwikkeling.

4.2 Controlebevindingen - Rechtmatigheid

Niet financiële beheershandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

4.3 Controlebevindingen - Sociaal domein

Algemeen

De gemeente Waddinxveen voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij alle taken met uitzondering van de inkoop van zorg door de gemeente zelf worden uitgevoerd. De auditcommissie heeft ons gevraagd specifiek aandacht te besteden aan de uitgaven in dit proces.

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Jeugdwet	Zelfstandig RDS (vvb inkoop)	n.v.t	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Wmo	Zelfstandig	n.v.t	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Jeugdwet

In 2018 is het proces van jeugdzorg gewijzigd. Vanaf 1 januari 2018 is de gemeente zelf verantwoordelijk voor het controleren en betalen van declaraties van zorgaanbieders. De juistheid van de gecontroleerde zorgkosten bestaat uit de elementen woonplaatsbeginsel, soort zorg, prijs en levering.

In de controle op de juistheid van het woonplaatsbeginsel, soort zorg en prijs zijn geen onjuistheden geconstateerd.

De controle op de levering van zorg bestaat uit twee componenten. De controle aan de hand van controleverklaring van grote zorgaanbieders en de controle door de gemeente van kleine zorgaanbieders. De omvang van de totale lasten Jeugdzorg is € 7,3 mln. Als gevolg van het ontbreken van controleverklaring of een afwijkende strekking van de controleverklaring kan voor een deel van de Jeugdzorgkosten geen zekerheid worden verkregen over de levering.

In 2019 heeft de gemeente een uitgebreide analyse opgesteld van de in 2019 gedeclareerde kosten en deze afgezet tegen de schulden per ultimo 2018 en de ontvangen productieverantwoordingen 2019. Met deze analyse is de kwaliteit van de interne controle op dit vlak sterk verbeterd. Op basis van de uitgevoerde analyse is een volledig beeld verkregen van de lasten die in de jaarrekening zijn verantwoord en in hoeverre hiervoor een controleverklaring (in 2018 of 2019) is ontvangen. Dit leidt tot het volgende inzicht in de onzekerheden met betrekking tot de levering van zorg over in 2019 verantwoorde lasten:

Jeugdzorg	Onzekerheid
Bestedingen mbt 2018 (hoger dan productieverantwoording 2018)	126.000
Bestedingen 2019 geen goedkeurende verklaring	508.000
Totaal onzekerheden	634.000

Bestedingen mbt 2018

In 2019 zijn facturen betaald over 2018 die uitgaan boven de door de accountant goedgekeurde productieverantwoording 2018. Over deze facturen die in 2019 betaald zijn is er geen zekerheid omtrent de levering van deze zorg.

Bestedingen 2019

In 2019 is voor een totaalbedrag van circa € 7,3 miljoen aan Jeugdzorg kosten verantwoord. Tot en met balansdatum was hiervan € 6,1 miljoen gefactureerd. Wij hebben vastgesteld dat voor een totaalbedrag van circa € 6,8 miljoen goedkeurende controleverklaringen bij productieverantwoordingen is ontvangen. Hiermee is voor circa 94% van de gemaakte kosten vastgesteld dat de zorg is geleverd.

De resterende onzekerheden bestaan voornamelijk uit nog ontbrekende controleverklaringen van (kleinere) zorgaanbieders.

4.3 Controlebevindingen - Sociaal domein

Wmo

Voor Wmo is dezelfde analyse uitgevoerd als voor Jeugdzorg. De totale onzekerheid die volgt uit deze analyse voor Wmo bedraagt € 394.000. Dit heeft voor circa € 100.000 betrekking op nagekomen lasten. De onzekerheden met betrekking tot de Wmo kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Wmo	Onzekerheid
Bestedingen mbt eerdere jaren	100.000
Bestedingen 2019 geen goedkeurende verklaring	294.000
Totaal onzekerheden	394.000

PGB

De uitgaven met betrekking tot het PGB worden uitgevoerd door de SVB. De in het boekjaar verantwoorde lasten met betrekking tot PGB zijn aangesloten met de verantwoording van de SVB. De totale lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

PGB	Onzekerheid
Wet maatschappelijke ondersteuning	109.000
Jeugdwet	282.000
Totaal onzekerheden	391.000

Vanwege het ontbreken van zekerheid omtrent de levering bij de PGB-uitgaven zijn de volledige lasten als onzeker aangemerkt.

Analyse ten opzichte van eerdere jaren

Wij hebben een analyse uitgevoerd van de geconstateerde onzekerheden ten opzichte van vorig jaar. Hieruit blijkt dat de onzekerheid in 2019 is afgenomen van € 2,0 miljoen naar € 1,4 miljoen. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door toegenomen zekerheid over de prestatielevering met betrekking tot de jeugdzorg.

Conclusie onzekerheden sociaal domein

De geconstateerde onzekerheden met betrekking tot het sociaal domein zijn op basis van vorenstaande opgeteld tot het totale bedrag aan onzekerheden met betrekking tot het sociaal domein:

Onzekerheden sociaal domein	Onzekerheid
Wmo ZIN	294.000
Wmo PGB	109.000
Jeugdwet ZIN	508.000
Jeugdwet PGB	282.000
Nagekomen lasten voorgaand boekjaar (Jeugd en Wmo)	226.000
Totaal onzekerheden	1.419.000

4.4 Controlebevindingen – Overige onderwerpen

Verwerking voorzieningen onderhoud

In de jaarrekening zijn voorzieningen ter egalisatie van onderhoud opgenomen. In de jaarrekening van de gemeente Waddinxveen is sprake van een tweetal onderhoudsvoorzieningen:

- Voorziening onderhoud gebouwen;
- Voorziening onderhoud openbare ruimte.

Met betrekking tot de onderhoudsvoorzieningen hebben wij geconstateerd dat deze voorzieningen zijn onderbouwd met beheerplannen. De verantwoorde dotatie aan de voorziening in de jaarrekening is onderbouwd met deze plannen.

Bij de onttrekkingen constateren wij dat er geen (zichtbare) analyse plaatsvindt van de gerealiseerde onderhoudslasten in vergelijking tot de begrote uitgaven in de meerjarenonderhoudsplannen. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat in het beheerplan onderhoud openbare ruimte wordt geraamd op basis van kengetallen. Een vergelijking tussen de raming en de werkelijk uitgevoerde projecten kan daardoor niet op individueel niveau worden gemaakt.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geconstateerd dat de verantwoorde uitgaven in het boekjaar lager zijn dan begroot, waardoor het saldo van de voorziening is toegenomen. Vanwege het ontbreken van tussentijdse analyse kan niet worden vastgesteld of de onderbestedingen het gevolg zijn van een te hoge inschatting van de onderhoudslasten, efficiencyresultaten of van toenemend achterstallig onderhoud.

Wij adviseren om in het vervolg een analyse uit te voeren van de gerealiseerde onderhoudswerkzaamheden ten opzichte van begrote onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast adviseren we om jaarlijks een analyse uit te voeren tussen de gerealiseerde uitgaven ten opzichte van de begrote uitgaven. Tevens adviseren wij u om in de beheerplannen naast de begroting op kengetallen tevens een begroting op te nemen op basis van de in de nabije toekomst uit te voeren projecten en deze beide begrotingen naast elkaar te leggen om een betere inschatting te kunnen maken.

Onzekerheid voorziening Grondbank RZG

De gemeente heeft in haar jaarrekening een voorziening opgenomen met betrekking tot haar deelname (ad 5%) in de Grondbank RZG. De opgenomen voorziening in het boekjaar bedraagt € 1.055.000. De voorziening is gebaseerd op 5% (eigendomsdeel gemeente Waddinxveen) van de opgenomen verliesvoorziening die ten laste wordt gebracht van de grondexploitatie in de jaarrekening van de grondbank.

De grondbank heeft een negatief eigen vermogen van circa € 17,0 miljoen. De gemeente houdt in de waardering van de voorziening uit voorzichtigheids- overwegingen geen rekening met het saldo van het eigen vermogen van de grondbank, maar met de hogere verliesvoorziening (ad € 21,0 miljoen). Er is geen specifieke onderbouwing voor het verschil aanwezig. Uit een toelichting blijkt dat de hogere voorziening wordt aangehouden vanwege onzekerheden die in de toekomstige ontwikkelingen van de grondbank aanwezig zijn.

Wij constateren dat de opgenomen voorziening gebaseerd is op de verliesvoorziening van de grondbank. Dit is hoger dan het negatieve saldo van het eigen vermogen waarvoor de gemeente in feite, op dit moment, risico loopt. Om deze reden hebben wij de afwijking tussen het aandeel van de gemeente in het negatieve eigen vermogen van de grondbank (€ 850.000) en de opgenomen voorziening (€ 1.050.000) als onzekerheid in de controle (€ 200.000) meegenomen.

4.4 Controlebevindingen – Overige onderwerpen

Inzicht in ontvangen subsidies

De gemeente ontvangt (investerings-)subsidies vanuit provincie Zuid-Holland. In de kortlopende schulden zijn verplichtingen opgenomen voor de nog resterende gelden op ontvangen voorschotten, onder de vorderingen zijn daarnaast vorderingen op de provincie opgenomen in relatie tot subsidiegelden die reeds besteed zijn, maar waarvoor de laatste tranche van gelden nog van de provincie moet worden ontvangen.

Wij constateren dat het inzicht bij de gemeente in de nog te realiseren subsidiegelden en de hiermee samenhangende onderbouwingen voor verbetering vatbaar zijn. Het risico bestaat dat gelden onterecht ten laste van de exploitatie worden gebracht of dat subsidies (onnodig) niet worden aangewend.

Wij adviseren om periodiek vast te stellen welke bestedingen op basis van de achterliggende beschikkingen ten laste van de subsidies mogen worden gebracht en erop toe te zien dat de verantwoording in overeenstemming met de beschikking plaatsvindt. Daarnaast adviseren wij u bij afronding van projecten toe te zien op een tijdig verantwoordingsproces.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2019. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

4.4 Controlebevindingen – Overige onderwerpen

WNT verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2019 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel meer uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Bevindingen interne beheersing

5. Bevindingen interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2019 van uw gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. De bevindingen die hieruit voortvloeien hebben wij aan u gerapporteerd in de managementletter.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

De risico's die voortvloeien uit de geconstateerde bevindingen in de managementletter zijn in de controle tot een toereikend niveau teruggebracht door het uitvoeren van aanvullende detailcontroles. De bevindingen met betrekking tot de interne beheersing hebben om die reden geen nadere impact op ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente.

Automatisering

IT wordt een steeds belangrijker onderdeel van de bedrijfsvoering en daarmee ook van de jaarrekeningcontrole. Uit onze IT audit komt naar voren dat ook op het gebied van automatisering nog verbeteringen mogelijk zijn. Wij hebben begrepen dat een deel van de bevindingen in 2020 zijn opgelost. In onze IT audit van 2020 zullen wij vaststellen of de aanpassingen toereikend zijn en ook als zodanig functioneren.

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking. De bevindingen omtrent de automatiseringsomgeving zijn gerapporteerd in onze managementletter. De jaarrekeningcontrole heeft geen andere tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. De risico's voor de jaarrekeningcontrole zijn voldoende ondervangen.

5. Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen

Geen fraude en naleving wet- en regelgeving geconstateerd

Zowel de gemeenteraad als het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Het is van belang dat het college, onder toezicht van de gemeenteraad, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft. Wij hebben in onze controle de volgende (algemene) frauderisico's bij uw gemeente opgenomen in onze controle:

Gesignaleerde frauderisico's	Beheersingsmaatregelen	Systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden
Risico van doorbreking van de beheersmaatregelen door het management bij de totstandkoming van de significante schattingsposten in de jaarrekening van gemeente Waddinxveen.	Interne review van de uitgangspunten en aannames van schattingsposten in de jaarrekening door de diverse control lagen binnen de gemeente.	Detailcontrole van de aannames en uitgangspunten ten aanzien van de significante schattingsposten in de jaarrekening van gemeente Waddinxveen.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude hebben ontdekt.

Met betrekking tot het niet naleven van wet- en regelgeving hebben wij, anders dan de in dit rapport opgenomen bevindingen, geen afwijkingen van wet- en regelgeving geconstateerd.

Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

6.1 Rechtmatigheidsverantwoording met ingang van boekjaar 2021

Inleiding

Met ingang van boekjaar 2021 dient het College van burgemeester en wethouders van de gemeente zelf verantwoording af te leggen aan de Raad over het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, dat wil zeggen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Deze verantwoording gaat onderdeel uitmaken van de jaarrekening van de gemeente en als zodanig object van onderzoek worden voor de accountant in zijn opdracht om een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening af te geven. De Raad dient de materialiteits- en rapporteringsgrens te bepalen, mogelijk wel binnen een bepaalde wettelijke bandbreedte.

De aanstaande wetswijziging veroorzaakt dat de bewijslast om aan te tonen dat de gemeente primair in control is op gebied van financiële rechtmatigheid en getrouwheid wordt verlegd van de accountant naar het College. De intentie is dat de accountant hierbij als vierde lijn gaat functioneren. In onze optiek kan dit alleen worden bereikt als uw zelfcontrolerend vermogen in de 1ste, 2de en 3de-lijn binnen uw mogelijkheden en ambitieniveau optimaal is, waardoor wij alleen in de noodzakelijke processen en transacties hoeven te “spitten”. Waar de 2de en 3de lijncontrole goed is ingericht zullen wij in hogere mate steunen op uw deelwaarnemingen maar altijd in beperkte omvang zelfstandig werkzaamheden blijven uitvoeren. U mag van uw accountant verwachten dat hij zelfstandig een oordeel blijft vormen over de beheersing van de organisatie. Voor gebieden die minder belicht worden, zullen wij uitgebreidere werkzaamheden uitvoeren.

Voorbereiding

Om voorbereid te zijn op deze wetswijziging adviseren wij u om een kritische analyse uit te voeren op de huidige stand van zaken binnen uw gemeente. Allereerst is het van belang om terug te blikken, en na te gaan in hoeverre uw organisatie in de afgelopen jaren gesteund heeft op de werkzaamheden van de accountant of was het oordeel van de accountant een bevestiging van hetgeen reeds gecommuniceerd was door de 3de lijn (VIC: Verbijzonderde Interne Controle). Afhankelijk van de uitkomsten van deze analyse, dient uw ambitie gericht op de wetswijziging te gaan bijstellen. Wij raden u aan om deze ambitie officieel vast te stellen, waarmee verankering in de organisatie wordt geborgd. In deze visie dient een beeld te worden geschetst hoe u de organisatie wenst te beheersen/ controleren. De visie dient een leidraad te bevatten voor de organisatie om te waarborgen en zichtbaar te maken dat binnen de gemeente getrouw en rechtmatig wordt gehandeld.

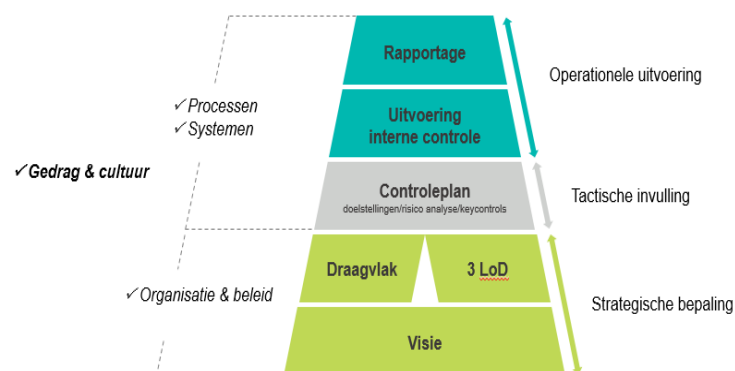
Ambitieniveau

Op basis van het gewenste ambitie niveau in de visie dient te worden bepaald of de randvoorwaarden voor realisatie van deze visie toereikend zijn binnen uw gemeente en wat dit eventueel betekent voor de huidige inrichting van de 1ste, 2de en 3de lijnscontrole, de positionering van de 3de lijn (VIC). Ten aanzien van de positionering van de VIC is het belangrijk dat zij de positie krijgen om onafhankelijk te rapporteren over eventuele bevindingen. Uitgangspunten die bij een eventuele herziening/ herstructurering van uw organisatie in ogenschouw moeten worden genomen is een goed werkende bestuurlijke inrichting, actuele risicomanagement/beheersing per proces, juiste implementatie van de PDCA- cyclus (plan, do, check en act) en toezicht op de invoering van verbetermaatregelen.

6. Overige onderwerpen

6.1 Rechtmatigheidsverantwoording met ingang van boekjaar 2021 (vervolg)

Belangrijk is hierbij om na te gaan wat de (aangepaste) visie betekent voor uw processen en systemen. Indien er vele aanpassingen benodigd zijn om uw organisatie zichtbaar in control te krijgen op het gebied van getrouwheid en financiële rechtmatigheid heeft dit een behoorlijk impact op uw medewerkers. De aanpassingen dienen uiteindelijk te worden gedragen door de medewerkers van de gemeente op elke niveau binnen de organisatie. Hierbij is gedegen aanpak voor de implementatie essentieel. Iedere medewerker dient namelijk op zijn niveau te worden meegenomen in het gewenste risico management zoals dat is beschreven in de visie. Onze visie hierop is om medewerkers vooral aan de voorkant te betrekken bij de actualisatie van het risicomangement/beheersing per proces. Hierdoor creëer je bewustwording en draagvlak door de gehele organisatie. Onderstaand figuur geeft bovenstaande visueel weer

Soft Controls

Teneinde hier grip op te krijgen is het zaak aandacht te hebben voor mensgerichte beheersinstrumenten. Het vaststellen van gewenst gedrag en het borgen van dit gedrag middels genoemde beheersinstrumenten zal daarbij helpen. De zogenaamde “Soft controls” zijn op te vatten als maatregelen die van invloed zijn op bijvoorbeeld de motivatie, loyaliteit, integriteit, inspiratie en normen en waarden van medewerkers. Soft controls vormen een onlosmakelijk onderdeel van de set beheersingsmaatregelen die het management treft om zeker te stellen dat de organisatiedoelstellingen worden gerealiseerd (De Heus en Stremmelaar, 2000).

6. Overige onderwerpen

6.1 Rechtmatigheidsverantwoording met ingang van boekjaar 2021 (vervolg)

Nadere uitwerking

Wij adviseren u om aandacht te hebben voor deze aspecten. Wij kunnen u hierbij helpen door dit mee te nemen in onze controle aanpak en een eerste 0-meting hierover op te stellen. Wij kunnen ons ook voorstellen dat het belangrijk is voor de Raad, het College, de griffie en de ambtelijke organisatie om meer duidelijkheid te krijgen over de invulling van ieders rol en verantwoordelijkheid en de eisen die worden gesteld aan de interne beheersing om tot een rechtmatigheidsverantwoording te kunnen komen en met elkaar hierover het goede gesprek te hebben. Wij gaan graag het gesprek met u aan om u verder te adviseren over het mogelijk verder verfijnen van de visie, de inrichting van de interne controle en positionering van de VIC. Tevens kunnen wij u ook van dienst zijn bij de uitwerking van uw risicoanalyse en u adviseren over mogelijke beheersmaatregelen. Wij hebben ervaring met het beleggen van sessies met medewerkers om de risicoanalyse en beheersmaatregelen in kaart te brengen en zodoende draagvlak te creëren bij uw medewerkers. Wij houden bij de advisering uiteraard rekening met de eisen en schaal van uw gemeente.

In januari jl. is de model tekst en de toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd door de commissie BBV. Hiermee is bekend geworden hoe de verantwoording eruit komt te zien. Er is echter nog niet bekend gemaakt op welke wijze het college tot een rechtmatigheidsverantwoording kan komen: het antwoord op de vraag: wat moet de gemeente doen om de verantwoording te kunnen verstrekken. Inmiddels zijn wij bij diverse gemeenten aan de slag met raad, college en ambtelijke organisatie om het antwoord op deze vraag te vinden. Het gaat daarbij om het bepalen van de gemeentelijke ambitie ten aanzien van interne beheersing, het creëren van draagvlak binnen de organisatie en het bestuur en het formuleren van normenkader, toetsingskader en aanpak van de interne rechtmatigheidscontrole (waaronder controleplan).

Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen interne beheersing in de processen (eerste lijn), interne controle onder verantwoordelijkheid van de lijnmanager (tweede lijn) en de verbijzonderde interne controle (derde lijn). De samenhang en inrichting van deze drie lijnen (three lines of defence) is belangrijk om in 2020 te ontwerpen en in te richten. Wij adviseren u een plan van aanpak op te stellen, waarbij 2020 een voorbereidingsjaar en tevens een testjaar kan zijn. Over 2020 verstrekt de accountant nog een rechtmatigheidsoordeel. Met ingang van 2021 beperkt het oordeel van de accountant zich tot een getrouwheidsoordeel. Overigens controleert de accountant vanaf 2021 ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de gemeentelijke jaarrekening.

Status gemeente Waddinxveen

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2021 is de organisatie inmiddels gestart met de verdere ontwikkeling van 'Waddinxveen in Control'. Hierbij is de ambitie om van de 'rechtmatigheidsverantwoording' verder door te ontwikkelen naar het zogenaamde 'In control statement'. Aspecten die hierbij aan de orde komen zijn de inrichting en versterking van de beheersmaatregelen in de 'three lines of defence', de versterking en positionering van de VIC en de relatie met de PDCA cyclus van de planning en control documenten. Hierbij wordt gedacht aan de ontwikkeling naar een zogenaamde 'proces APK', waarin niet alleen de aspecten van financiële rechtmatigheid (rechtmatigheidsverantwoording) worden betrokken, maar ook de AVG, informatiebeveiliging, informatiebeheer etc. (in control statement). De ontwikkeling naar het 'In control statement' zal meerdere jaren in beslag nemen.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2019 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2020 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019 – 2022 (OAB)	-	-	-
D9	Besluit specifieke uitkering gemeentelijk OAB	-	-	-
G2	Gebundelde uitkering op grond van art 69 Participatiewet	-	-	-
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	-	-	-
H4	Specifieke uitkering sport	-	-	-

Strekking controleverklaring SiSa rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring SiSa getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. De goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Bij de jaarrekening is het normenkader ter kennisname ingebracht, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2019 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 869.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 2.607.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is vastgesteld op 5% van de materialiteit (€ 43.000).

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2019 van gemeente Waddinxveen gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de raad vastgestelde controleprotocol en het controleprotocol Wet normering topinkomens 2019 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Bevestiging bij de jaarrekening

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders gevraagd om een bevestiging bij de jaarrekening. Er zijn geen aanvullende bevestigingen toegevoegd aan de bevestiging bij de jaarrekening op grond van de specifieke situatie van de gemeente Waddinxveen.

Bijlage C – Geconstateerde controleverschillen

Geconstateerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de verschillen met het college besproken. De hieronder opgenomen verschillen kunnen, met uitzondering van de geconstateerde onzekerheid grondbank, niet in de jaarrekening worden gecorrigeerd op basis van de aard van deze verschillen. Onrechtmatigheden in de bestedingen en onzekerheden in de verantwoordingen binnen het sociaal domein kunnen achteraf niet worden gecorrigeerd.

De fouten en onzekerheden naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden zijn in het onderstaande overzicht opgenomen:

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)		Getrouwheid	Rechtmatigheid
Onrechtmatige EU-aanbestedingen		-	1.323
Onrechtmatige overschrijding investeringskredieten		-	37
Totaal fouten		-	1.360

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)		Getrouwheid	Rechtmatigheid
Jeugd (Zin)		634	634
Wmo (Zin)		394	394
PGB		391	391
Grondbank		200	200
Totaal onzekerheden		1.619	1.619

Bijlage D – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts.

Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2019 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- aanbestedingen;
- WNT-bijlage.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Waddinxveen maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties. Bij de meest significante verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen hebben wij bij de accountants een review uitgevoerd op zijn werkzaamheden.

Inschakeling van externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundigen.

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Waddinxveen hebben wij vastgesteld dat:

- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Waddinxveen betreffen:

- waardering van uw materiële vaste activa;
- waardering van uw financiële vaste activa;
- waardering van de voorraad grondexploitaties;
- waardering van de overlopende posten (activa en passiva);
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.

Bijlage E – Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Waddinxveen

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assuranceopdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen:

- langdurige betrokkenheid
- samenloop van dienstverlening
- geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's (organisaties van openbaar belang) vanaf 1 januari 2014 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 is een gewijzigde ViO van kracht geworden vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Wij bevestigingen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Waddinxveen in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit het afgelopen jaar niet is aangetast.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurediensten. Voor niet-OOB's, zoals gemeente Waddinxveen, is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurancedienst niet van materiële invloed is op het assuranceobject. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is of;
- een verwerkingswijze in het assuranceobject ten gevolge heeft waarvan het assuranceteam twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Wij bevestigen u dat onze non-assurancediensten voldoen aan bovengenoemde criteria.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Wij bevestigen u dat dergelijke geschenken niet door ons verstrekt zijn dan wel ontvangen.

Contactgegevens

M.J. (Michel) de Graaf RA

Partner audit

m.degraaf@bakertilly.nl

drs. S. (Stefan) M. Turenhout RA

Senior manager audit

s.turenhout@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Scheveningseweg 80-82

Postbus 85745

2508 CK Den Haag

070 – 358 90 00

